

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa K. K.
przeciwko A. G., W. Z. i A. G.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 12 grudnia 2019 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 marca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1) uchyla zaskarżone postanowienie,

**2) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
pozostawia do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym
postępowanie wywołane wnioskiem powoda o przywrócenie
terminu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda K. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 września 2017 r. W dniu 14 grudnia 2018 r. powód złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, twierdząc że nie został powiadomiony o terminie rozprawy z uwagi na częstą nieobecność w miejscu zamieszkania spowodowaną opieką nad teściową oraz wnukami, co miało miejsce

zwłaszcza w okresie urlopowym, kiedy skierowano do niego przesyłkę z sądu. Argumentował także, że przyczyną braku informacji o rozprawie mogły być problemy z doręczycielami, którymi często są osoby przypadkowe mylące adresy, czy też specyfika miejsca doręczenia - stara kamienica, w której klatka jest niezamykana i przebywają w niej osoby postronne, które mogły zniszczyć awizo.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu. W ocenie Sądu obowiązkiem osoby, która prowadzi proces sądowy jest zadbanie o terminowy odbiór korespondencji. W okresie czasowej nieobecności w miejscu zamieszkania strona procesu powinna upoważnić zaufaną osobę do odbioru korespondencji sądowej lub telefonicznie informować się w Sądzie o stanie sprawy i spodziewanym terminie rozprawy. Obowiązkiem lokatora jest natomiast zadbanie o posiadanie skrzynki pocztowej, która wyeliminowałaby niebezpieczeństwo zaginięcia awiza. Jednocześnie uznał Sąd, że podnoszone przez powoda okoliczności dotyczące nieprawidłowej pracy doręczycieli pocztowych nie zostały w żadnym stopniu wykazane.

Postanowieniem z dnia 18 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) wobec nieuwzględnienia wniosku powoda o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 26 października 2018 r. odrzucił ten wniosek, jako spóźniony.

W zażaleniu na postanowienie z dnia 18 marca 2019 r. powód domagał się jego uchylenia, ewentualnie uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...]. do ponownego rozpoznania, jak również na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. zmiany postanowienia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie uzasadnienia tego wyroku skarżącemu. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił nieprawidłowe uznanie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem za spóźniony, na skutek naruszenia art. 168 § 1 k.p.c., mimo że powód uprawdopodobnił przesłanki uzasadniające wniosek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny odrzucając wniosek skarżącego o doręczenie wyroku z uzasadnieniem założył, że zawiadomienie powoda o terminie rozprawy, na której

zapadł wyrok było prawidłowe, skoro przystąpił do badania wniosku o przywrócenie terminu. Założenie to jest przedwczesne.

Konieczne elementy składowe doręczenia na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (jedn. tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 1222, ze zm. dalej: „Rozporządzenie”) to złożenie pisma w placówce pocztowej, poprzedzone próbą doręczenia oraz umieszczenie dwukrotnego zawiadomienia o awizacji przesyłki.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się, zasługujący na podzielenie pogląd, że wykazanie przeprowadzenia czynności doręczenia zastępczego niezgodnie z regułami objętymi art. 139 § 1 k.p.c. i przepisami Rozporządzenia oznacza nieskuteczność takiego doręczenia. Natomiast w przypadku, gdy mimo dochowania warunków zastosowania art. 139 § 1 k.p.c. pismo do adresata nie dotarło, z przyczyn od niego niezależnych, nie ma to wpływu na skuteczność doręczenia i bieg terminów procesowych, a może skutkować przywróceniem terminu jeżeli adresat uprawdopodobni brak winy w jego uchybieniu (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1969 r., II CZ 208/68, OSNC 1969, nr 9, poz. 164, z dnia 3 lipca 2008 r., IV CZ 51/08, nie publ., z dnia 13 września 2001 r., IV CZ 105/01, Prok. I Pr.- wkł. 2002/4/44, z dnia 12 maja 2016 r., III BP 8/15, nie publ., i z dnia 12 listopada 2014 r., II CSK 297/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 42).

W sprawie w której wniesiono zażalenie, Sąd Apelacyjny w dniu 15 czerwca 2018 r. przesłał pełnomocnikowi pozwanych r.pr. B. M. oraz powodowi zawiadomienie o terminie rozprawy (k. 237, 238). Do akt zostało załączone elektroniczne potwierdzenie odbioru korespondencji kierowanej do pełnomocnika pozwanych. Przesyłka kierowana do powoda powróciła natomiast nieodebrana i nie załączono do niej wydruku elektronicznego potwierdzenia odbioru, w którym doręczyciel musi zaznaczyć czy, kiedy i gdzie pozostawił informację o awizacji przesyłki (k. 240). Sąd Apelacyjny przesłał ponownie powodowi zawiadomienie o terminie rozprawy w dniu 16 lipca 2018 r., które również nie zostało odebrane

i analogicznie zostało złożone do akt sprawy bez elektronicznego potwierdzenia odbioru, które powinno mu towarzyszyć (k. 242). Na skutek niepodjęcia przez powoda korespondencji w terminie, operator pocztowy miał obowiązek odesłać ją sądowi wraz z formularzem potwierdzenia odbioru (§ 10 Rozporządzenia). Z analizy akt sprawy wynika, że warunki techniczne Sądu Apelacyjnego pozwalały na otrzymanie elektronicznego potwierdzenia odbioru za pomocą systemu teleinformatycznego, które powinno zawierać wszelkie wpisy, adnotacje i zaznaczenia, podlegające umieszczeniu również na formularzu potwierdzenia odbioru oraz na stronie adresowej przesyłki (§ 13a pkt 3 oraz § 13 c ust. 1 Rozporządzenia). Do pozostawionej zatem w aktach ze skutkiem doręczenia korespondencji powinno zostać dołączone elektroniczne potwierdzenie odbioru, które posiadałoby takie dane jak data awizowania przesyłek, miejsce ich pozostawienia oraz daty ich zwrotu do sądu.

Znajdujące się w aktach przesyłki, jako nie zawierające powyższych elementów nie pozwalają na stwierdzenie czy doszło do skutecznego doręczenia adresatowi zawiadomień o terminie rozprawy, a tym samym czy zaistniały przesłanki do uznania ich za doręczone na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. Dopiero po dołączeniu do niepodjętych przesyłek elektronicznego potwierdzenia odbioru (analogicznie jak to uczyniono na k. 361 *verte* akt) Sąd Apelacyjny będzie mógł stwierdzić prawidłowość doręczenia powodowi zawiadomienia o terminie rozprawy, na której zapadł wyrok, a tym samym terminowość złożonego wniosku o sporządzenie uzasadnienia. W przypadku uznania, że operator pocztowy w sposób prawidłowy awizował przesyłkę Sąd Apelacyjny będzie mógł dopiero zbadać czy zaistniały podstawy do przywrócenia skarżącemu terminu do dokonania czynności procesowej.

Dostrzeżenia jedynie wymaga, że wobec braku w aktach sprawy elektronicznego potwierdzenia odbioru, nie jest jasne czy zawiadomienie o nadejściu korespondencji sądowej zostało umieszczone na drzwiach mieszkania adresata lub w skrzynce pocztowej. Dopiero po ustaleniu tej kwestii będzie możliwe rozważanie obowiązków spoczywających na powodzie, jako stronie procesu, celem zapewnienia odbioru korespondencji z Sądu. Nie można również w aktualnym stanie sprawy aprobować stanowiska Sądu Apelacyjnego, że powód nie wykazał

nieprawidłowości w doręczaniu korespondencji, skoro Sąd ten nie rozpoznał wnioskowanego na tę okoliczność dowodu z zeznań świadka T. K. (k. 276), który został ponowiony w zażaleniu.

Wypowiadanie się przez Sąd Najwyższy na aktualnym etapie postępowania odnośnie do zasadności argumentacji, która zdaniem Sądu Apelacyjnego przemawia za oddaleniem wniosku o przywrócenie terminu, jest zatem przedwczesne.

Z przedstawionych względów, zaskarżone postanowienie należało uchylić na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego (w tym kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym) w orzeczeniu kończącym postępowanie zainicjowane wnioskiem o przywrócenie terminu (art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z 391 § 1 i 394¹ § 3 k.p.c.).

aj